

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**ОДЕСЬКІ ГРУДНЕВІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАНЯ:
ПРИВАТНЕ ПРАВО, ЯК КОНЦЕПТ
В УМОВАХ ВІЙНИ:
ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції

*Одеса,
12 грудня 2024 року*

Одеса
Фенікс
2024

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонов*,
докторки юридичних наук, професорки *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професорка;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Члени оргкомітету Всеукраїнської наукової конференції:

Андронов Ігор – д.ю.н., професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Подцерковний Олег – д.ю.н., зав. кафедри господарського права та процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Харитонов Олена – д.ю.н., зав. кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Харитонova Тетяна – д.ю.н., зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Мінченко Райса – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Бабич Ірина – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Берназ-Лукавецька Олена – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Матійко Микола – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Орзіх Юрій – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Шамота Олександр – асистент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія»;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія».

Одеські грудневі цивілістичні читання: приватне право, як концепт в умовах війни: людський вимір : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 12 груд. 2024 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонova, д.ю.н., проф. І. Давидової ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 318 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-40-5

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем цивільного права та процесу, господарського права і процесу, аграрного, земельного, екологічного та природоресурсового права та інших галузей приватного права, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 12 грудня 2024 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивілістики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.1 : 341.9“364” (477)

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

Матійко Микола Володимирович, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ФУНКЦІЇ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА	57
Омельчук Олександр Сергійович, ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ВИДІЛЕННЯ ФАНТОМНОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	61
Orzikh Yurii Hennadiiovych, FOREIGN (NON-)AUTHENTIC INSTRUMENT IN UKRAINE: PRIVATE INTERNATIONAL LAW ISSUES.....	64
Сердечна Ірина Леонідівна, ДО ПИТАННЯ ПРО МЕЖІ ЗДІЙСНЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ СІМЕЙНИХ ПРАВ.....	69
Токарева Віра Олександрівна, ДО ПИТАННЯ ЦИФРОВОГО ГРОМАДЯНСТВА	71
Фасій Богдан Володимирович, ДЕЩО ПРО МЕТОД РЕГУЛЮВАННЯ МЕДИЧНИХ ВІДНОСИН	75
Бакутін Артем Олегович, ВИЗНАЧЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ НА ТВОРИ У СПІВАВТОРСТВІ... ..	78
Брага Аліна Анатоліївна, ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СПАДКОВОГО ПРАВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	81
Герсак Віталій Анатолійович, КАТЕГОРІЯ «ПОДРУЖЖЯ» У СПАДКОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ ...	84
Гнатенко Сергій Сергійович, ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	88
Hnatiuk Dmytro Volodymyrovych, LEGAL REGULATION OF TERMINATION OF A GIFT AGREEMENT DUE TO MARTIAL LAW	91
Дворнікова Анна Юрійвна, НАЯВНІСТЬ ПРАВА ВОЛОДІННЯ, ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ АСПЕКТ МОЖЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПОРУШЕНИХ ПРАВ ШЛЯХОМ УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ТА РОЗПОРЯДЖЕННІ МАЙНОМ	94
Демчук Максим Романович, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО В УКРАЇНІ	98
Кірсанов Олексій Володимирович, ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У БАНКУ	100

діях перш за все уявленнями про добро, користь, благо хворого, тобто категоріями, пов'язаними з морально-етичними цінностями. Така ситуація обумовлює становище, за якого відносини між пацієнтами і представниками медичних установ перебувають під значним впливом етичних і моральних норм. Шанобливе, гуманне ставлення, турбота при наданні медичної допомоги не можуть бути регламентовані законом.

Тому комбінований метод регулювання відносин у сфері медичної діяльності є досить специфічним з огляду на наявність такої гуманітарної складової у регулюванні відносин, що виникають.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стеценко С. Г., Стеценко В. Ю., Сенюта І. Я. Медичне право України: підручник. За заг.ред.д.ю.н., проф. С. Г. Стеценка. К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. С. 507с.

2. Правова доктрина України : у 5 т. Харків : Право, 2013. Т. 4 : Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права / Ю. С. Шемшученко, А. П. Гетьман, В. І. Андрейцев, В. В. Костицький, М. В. Краснова ; ред.: Ю. С. Шемшученко. 848 с.

3. Слабко С. М., Ломоносова Л. Б. Проблемні аспекти визначення методу правового регулювання комплексної галузі права. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. 2020. Том 31 (70). № 1. С.47-51.

Бакутін Артем Олегович,

*аспірант 2-го курсу кафедри права інтелектуальної власності та
патентної юстиції Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ВИЗНАЧЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ НА ТВОРИ У СПІВАВТОРСТВІ

Визначення долі авторства у творах, зокрема, у хореографічному творі, створеному кількома особами, є складним та іноді практично неможливим завданням, особливо коли враховуючи специфіку хореографічних творів важко визначити, які частини хореографічного твору належать кожному з авторів. Це питання набуває більшої суперечності, коли автори вкладають свої зусилля у твір у різних про-

порціях, що викликає несправедливий та нерівномірний розподіл як долі авторства, так і отримання винагороди за комерційне використання свого спільного твору.

Відповідно ст. 436 Цивільного кодексу України, авторське право на твір, створений у співавторстві, належить співавторам спільно, незалежно від того, чи становить такий твір одне нерозривне ціле чи складається з частин, кожна з яких може мати ще й самостійне значення. Частина твору, створеного у співавторстві, визнається такою, що має самостійне значення, якщо вона може бути використана незалежно від інших частин цього твору. Пункт 3 цієї ж статті визначає, що відносини між співавторами можуть бути визначені договором. А у разі відсутності такого договору авторське право на твір здійснюється всіма співавторами спільно [1].

Іншим важливим моментом є визначення строку дії авторського права на твір, створений у співавторстві. За загальним правилом, авторське право діє протягом усього життя автору і 70 років після його смерті. Авторське право на твір, створений у співавторстві, діє протягом життя співавторів і 70 років після смерті останнього співавтора. Майнові права авторів, які мають виключне авторське право, переходять у спадщину. Тоді постає питання: чи доцільно приписувати частини власного хореографічного твору ще живого автора до спільного твору, автори яких вже померли; і чи буде ефективною реалізація авторського права ще живого автора на такий твір?

Враховуючи візуальну цілісність хореографічних творів, сконструйовану з окремих рухів та експресії тіла, можна вважати, що авторське право на хореографічний твір, створене у співавторстві, є спільним і неподільним. Так, незалежно від того, чи укладають співавтори договори про майбутнє використання свого хореографічного твору, чи ні, не існує стандартизованої процедури сепарації, які саме елементи або частини хореографічного твору можна вважати власними. Як правило, при укладанні договору вирішується питання лише розподілення винагороди за твір, який може бути розподілений непропорційно.

Одним з майнових прав автора, відповідно п. 9 ст. 12 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закону) є переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни твору [2]. Враховуючи вищенаведене, постає головне питання: якщо хореографічний твір створений у співавторстві, і один зі співавторів вирішує його видозмінити, чи

має він право без дозволу інших співавторів (або правонаступників) змінити ті частини твору, які він завідомо не створював? Чи варто змінити погляд на сучасне авторське право для співавторів, і все ж таки сепарувати елементи твору (зокрема, хореографічного) для захисту насамперед майнових прав кожного з авторів по окремоті, а саме: визначення долі авторства, щоб пропорційно та справедливо отримувати винагороду за частину своєї інтелектуальної роботи у спільному творі?

Оскільки хореографічний твір – це насамперед вид візуального твору, який складається з гармонічно та естетично поєднаних елементів, цілісно він може бути створений спільно як групою авторів (коли декілька авторів є авторами кожного з візуальних елементів хореографічного твору, і вважаються авторами єдиного цілого твору), так і по окремоті (коли декілька авторів є авторами окремих візуальних елементів, які по частинам утворюють цілісний хореографічний твір).

Важливо, що твір традиційно вважається цілісним, оскільки, як правило, він не може існувати по окремоті. Згідно з п. 4 ст. 11 Закону, одним з немайнових прав автора є право вимагати збереження цілісності твору [3]. Але відомі випадки, коли автори сепарують елементи своїх же творів для їх комерціалізації. Наприклад, написана і спродюсована виконавицею Мадонною у співпраці зі Стюартом Прайсом композиція *Hung Up* містить семпл з інструментального вступу до синглу групи ABBA *Gimme! Gimme! Gimme! (A Man After Midnight)*, на який виконавиця особисто просила дозволу в авторів пісні Бенні Андерссона та Бйорна Ульвеуса [4]. Особливістю музичного твору є те, що він сприймається є єдиним цілісним, хоча складається з нот і текстових куплетів, які можна «читати» (тобто сприймати) по окремоті. Подібну аналогію можна провести і з хореографічними творами, які є єдиним цілісним, але складаються з окремих візуальних елементів, які можливо «читати» лише за наявності зрозумілої фіксації на матеріальний носій. До прикладу, серед *well-known* комерціалізованих хореографічних творів, які є одним з найвідоміших і копіюваних танцювальних рухів історії, і які часто несанкціоновано використовуються в інших перформансах, є «Лунна ходьба» Майкла Джексона, «Single Ladies» Бейонсе, «Can't Stop the Feeling!» Джастіна Тімберлейка, а серед класичного хореографічного мистецтва, елементи таких балетів, як: «Жизель» А. Адана, «Дон Кіхот» Л. Мін-

куса, «Кармен-сюїта» Ж. Бізе тощо. Важливо, що останні є найбільш комплексними в силу своєї творчої специфіки, і на які не розповсюджується авторське право у зв'язку з закінченням 70-річного терміну після смерті їх авторів.

Отже, оскільки будь-який твір вважається цілісним результатом інтелектуальної праці його автора/авторів, залишається невизначеним підхід до визначення долі у співавторстві, і як наслідок, реалізації майнових прав кожного з авторів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Ibid.
3. Про авторське право і суміжні права. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
4. Contributors to Wikimedia projects. Hung Up – Wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Hung_Up

Брага Аліна Анатоліївна,

*аспірантка кафедри цивільного права Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СПАДКОВОГО ПРАВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан введений в Україні суттєво вплинув на різні сфери життя, включаючи правове регулювання спадкових відносин. Спадкове право, яке регламентує порядок переходу майна від спадкодавця до спадкоємців, зіткнулося з багатьма проблемами через обмеження доступу до нотаріальних органів, втрату документів та відсутність можливості спадкоємців реалізувати свої права. В умовах війни виникають нові виклики, що вимагають гнучких рішень від держави та адаптації правових норм[1].

Однією з головних проблем спадкового права в умовах війни є неможливість своєчасного оформлення спадкових справ через недоступність нотаріусів. Багато нотаріальних контор були змушені призупинити свою діяльність через активні бойові дії або окупацію.